

Investoitko ulkomaille? Investointisuojaosopimuksista turvaa liiketoiminnalle

Mikä on investointisuojaosopimus?

Investointisuojaosopimus on valtioiden välinen sopimus, joka turvaa ulkomaalaisen yrityksen investoinnin. Valtiot lupaavat investointisuojaosopimuksessa toistensa sijoittajille ja näiden sijoituksille oikeudenmukaisen ja tasapainoisen kohtelun, sekä täysmääräisen jatkuvan suojan. Mikäli valtio heikentää yritysten voitontavoittelumahdollisuuksia ihmisiin tai ympäristöön liittyvällä lainsäädännöllä, yritykset voivat haastaa valtion siitä oikeuteen.

Investointisuojaosopimuksissa ideana on, että sijoituksia ei saa pakkolunastaa tai kansallistaa muuten kuin syrjimättömällä tavalla yleisen edun sitä edellyttäessä. Lunastuksesta on maksettava välitön ja riittävä korvaus. Sopimukset mahdollistavat varojen välittömän siirtovapauden vaihdettavissa valuutoissa huomioiden kuitenkin YK:n turvaneuvoston pakotteet, tai kansainvälisen valuuttarahaston säännöt.

Tausta ja osapuolet

Investointisuojaosopimusten taustalla on tarve yritysten hyvään kohteluun kolmansissa maissa. Kansainvälistä investointitoimintaa edistävät sopimukset kasvattavat Suomen viennin kannalta tärkeiden investointihyödykkeiden kysyntää.

Suomella on 65 sopimusta. Suomen solmimat investointisuojaosopimukset perustuvat kansallisen kohtelun ja suosituimman maan periaatteille. Suomen tekemien sopimusten sopimusosapuolet ovat lähinnä kehitysmaita.

Vastuu kansainvälisistä investointisopimuksista on Lissabonin sopimuksen myötä siirtynyt Euroopan unionille. Komissio neuvottelee uudet sopimukset jäsenmaiden myöntämien mandaattien puitteissa. Kaikki jäsenmaiden olemassa olevat sopimukset ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne korvautuvat unionin sopimuksilla. Jäsenmailla on edelleen ns. grandfathering-asetuksen nojalla mahdollisuus neuvotella omia kahdenvälisiä sopimuksia, mikäli unioni ei neuvottele tai suunnittele neuvotteluja kyseisten maiden kanssa.

EU:n komission toimivalta koskee vain suoria investointisuojaosopimuksia (foreign direct investment, FDI). Suomen tekemät investointisuojaosopimukset perustuvat investointisopimusten laajaan (asset based) määritelmään, Suomen voimassaolevat kahdenväliset sopimukset jäävät joiltakin osin voimaan rinnakkaisina sopimuksina EU:n neuvottelemille sopimuksille.

Sopimusten merkitys yrityksille

Valtioiden keskenään tekemät investointisuojaosopimukset ovat yritysten kannalta erittäin tärkeitä, koska vieraisiin maihin tehtäviin investointeihin liittyy usein yrityksen kannalta suuri poliittinen, taloudellinen ja oikeudellinen riski. Sopimuksilla riskiä voidaan pienentää ja myös parantaa sijoitusympäristön ennakoitavuutta. Erityisesti kun yritys suunnittelee suurta investointia johonkin muuhun maahan kuin OECD –maahan yritys yleensä edellyttää, että valtioiden kesken on tehty kansainvälinen investointisuojaosopimus.

Sopimusosapuolet sitoutuvat edistämään toistensa sijoittajien sijoituksia sekä suojelemaan alueellaan olevia toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja myöntämään sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun ja täysimääräisen ja jatkuvan suojan.

Riitojen ratkaisu

Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat pyritään ratkaisemaan yhteisymmärryksessä. Mikäli se ei onnistu, on sijoittajalla mahdollisuus viedä riita kansainväliseen välimiesmenettelyyn, joka on yleinen menettely myös Suomen kahdenvälisissä investointisuojausopimuksissa.

Lähteet ja linkkejä:

Suomen vieraiden valtioiden kanssa tekemät kahdenväliset sopimukset:

<http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=43963&GUID={9B6C81B7-3862-49DA-8D01-38DE8E81EC2B}>

investoinnit sivuilla. 98-104.

EU:n jäsenvaltioiden investointisuojausopimukset ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:131:0002:0098:EN:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:131:0002:0098:EN:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:131:0002:0098:EN:PDF)

Kansainvälisten investointien oikeudellinen sääntely, erityisesti sivut 125-135

https://www.tem.fi/files/42308/TEMjul_15_2015_web_27022015.pdf

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=295318&contentlan=1&culture=fi-FI>

Mika Lahtinen

Lakimies

Helsingin seudun kauppakamari